

UZASADNIENIE

Rezerwat przyrody Pniewski Ług, zwany dalej „rezerwatem”, został uznany zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 26 listopada 1990r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody (M. P. z 1990r. Nr 48, poz. 366), a następnie zaktualizowany zarządzeniem nr 13/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 28 lutego 2012 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Pniewski Ług” (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego, poz. 719).

Zgodnie z §2 ust. 1 niniejszego zarządzenia, celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie torfowiska przejściowego z charakterystyczną florą i fauną.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1478) - zwanej dalej „ustawą”, dla rezerwatu przyrody sporządza się i realizuje plan ochrony. Plan ten ustanawia na okres 20 lat, regionalny dyrektor ochrony środowiska, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, w terminie 5 lat od dnia uznania obszaru za rezerwat przyrody (art. 18. ust. 1 i 2, art. 19 ust. 1 pkt 2, art. 19 ust. 6, art. 20 ust.1 ustawy). Plan ochrony zgodnie z art. 20 ust. 3 ustawy dla rezerwatu przyrody zawiera:

1. Cele ochrony przyrody oraz wskazanie przyrodniczych i społecznych uwarunkowań ich realizacji;
2. Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków;
3. Wskazanie obszarów ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej;
4. Określenie działań ochronnych na obszarach ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań;
5. Wskazanie obszarów i miejsc udostępnianych dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, sportowych, amatorskiego połowu ryb i rybactwa oraz określenie sposobów ich udostępnienia;
6. Wskazanie miejsc, w których może być prowadzona działalność wytwórcza, handlowa i rolnicza;
7. Wskazanie wymagań ochrony przyrody koniecznych do uwzględnienia w ustaleniach planów ogólnych gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województw oraz planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych.

Tryb sporządzania projektu planu ochrony dla rezerwatu przyrody i zakres prac na potrzeby sporządzenia tego projektu określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794) - zwane dalej „rozporządzeniem”.

Sporządzający projekt planu, zgodnie z art. 19 ust. 1a ustawy o ochronie przyrody, zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112) w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu dokumentu.

Ponadto, Organ sporządzający projekt planu ochrony, zgodnie z dyspozycją art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, obowiązany jest do podania informacji o projektach planów ochrony tworzonych dla form ochrony przyrody w publicznie dostępnych wykazach danych, o których mowa w art. 23 w/cyt. ustawy.

W myśl przepisu art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. *o wojewodzie i administracji rządowej w województwie*, projekt planu ochrony wymaga uzgodnienia z właściwym miejscowo wojewodą.

Zgodnie z art. 19 ust. 2 ustawy *o ochronie przyrody* projekt planu ochrony wymaga zaopiniowania przez właściwe miejscowo rady gmin, a także zgodnie z art. 97 ust. 3 w/cyt. ustawy zaopiniowania przez regionalną radę ochrony przyrody, działającą przy właściwym miejscowo regionalnym dyrektorze ochrony środowiska.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, sporządził projekt planu ochrony dla rezerwatu przyrody Pniewski Ług, zgodnie z obowiązującymi przepisami art. 20 ust. 1-3 ustawy *o ochronie przyrody* oraz treścią rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. *w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody*.

W toku prac planistycznych związanych ze sporządzeniem projektu planu ochrony Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, jako Organ sprawujący nadzór nad rezerwatem, obowiązany był do dokonania szeregu czynności obejmujących m.in.:

- 1.) Ustalenie celu ochrony przyrody rezerwatu wraz z określeniem przyrodniczych i społecznych uwarunkowań jego realizacji, co dokonano w treści § 2 ust. 1 i 2 niniejszego zarządzenia.
- 2.) Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków. Na podstawie przeprowadzonych badań naukowych oraz analiz w przeprowadzonym procesie planistycznym, zidentyfikowano podstawowe zagrożenie wewnętrzne o charakterze naturalnym, związane z pogorszeniem warunków wodnych w obszarze na skutek długotrwałych okresów susz i zmniejszenia opadów, oraz uruchomienie procesów sukcesyjnych w kierunku leśnym i związane z tym niekorzystne zmiany w obrębie struktury gatunkowej fitocenozy mszarów obu typów siedlisk przyrodniczych (7110 i 7140). Odmienna identyfikacja i opis zagrożeń w zarządzeniu względem podanych w dokumentacji planu, wynika między innymi z faktu, iż dokumentacja planu sporządzona została w 2019 roku tj. 5 lat temu, zaraz po wykonaniu zabiegu ochrony czynnej (to jest częściowego usunięcia drzew i krzewów z powierzchni torfowisk), co przy niezwykle dynamicznych zmianach klimatycznych i pogodowych oraz przy braku prowadzenia ochrony czynnej przez 5 lat tj. wycinki nalotów drzew i krzewów, ujawniło zagrożenia, o których mowa w zał. nr 2, a które potwierdzone zostały, dokonaną wizją terenową przez pracowników RDOŚ oraz Nadleśnictwa Świebodzin w 2024 roku.
- 3.) Ustalenie działań ochronnych wraz z podaniem rodzaju, zakresu oraz ich lokalizacji. Zaplanowane działania ochronne mają charakter częściowo ochrony czynnej i będą polegać na przywróceniu i utrzymaniu otwartego charakteru ekosystemów torfowiskowych wraz z poprawą ich uwodnienia (na pow. 4,80 ha). Natomiast na pow. 2,04 ha zaprojektowano ochronę ścisłą w celu umożliwienia kontynuacji spontanicznie zachodzących naturalnych procesów ekologicznych w obrębie odtwarzających się podmokłych fitocenozy leśnych (nawiązujących w części do typu siedliska 91D0). Działania ochronne realizowane będą pod nadzorem Organu

sprawiającego nadzór nad rezerwatem przyrody tj. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim w porozumieniu z właściwym miejscowo nadleśniczym. Odmienne przyjęcie środków ochrony w zarządzeniu względem podanych w dokumentacji planu, wynika między innymi z faktu, iż dokumentacja planu sporządzona została w 2019 roku tj. 5 lat temu, zaraz po wykonaniu zabiegu ochrony czynnej (to jest częściowego usunięcia drzew i krzewów z powierzchni torfowisk), co przy niezwykle dynamicznych zmianach klimatycznych i pogodowych oraz przy braku prowadzenia ochrony czynnej przez 5 lat tj. wycinki nalotów drzew i krzewów, ujawniło potrzebę sformułowania odmiennych i adekwatnych do stanu faktycznego działań, o których mowa w zał. nr 3, a które dodatkowo potwierdzone zostały, dokonaną wizją terenową przez pracowników RDOŚ oraz Nadleśnictwa Świebodzin w 2024 roku.

Podział ochrony rezerwatu na ochronę czynną i ścisłą w niniejszym zarządzeniu, zastosowaną odmiennie niż w dokumentacji planu z 2019 r. wynika z potrzeby racjonalizacji ochrony przyrody obiektu, poprzez stworzenie na powierzchni ochrony ścisłej 2,04 ha możliwości kontynuacji spontanicznie zachodzących od kilkunastu lat procesów sukcesyjnych w kierunku fitocenozy leśnych, nawiązujących w części do typu siedliska boru bagiennego (91D0) oraz zbiorowisk krzewiastych tworzonych przez różne gatunki wierzb. Enklawy te, pełnią bardzo istotne funkcje refugium dla awifauny i herpetofauny oraz licznych bezkręgowców rezerwatu, w związku z powyższym, ich ewentualne usunięcie (zgodnie z pierwotną dokumentacją planu) należałoby uznać za działanie całkowicie nieracjonalne przyrodniczo, a wręcz szkodliwe z punktu widzenia ochrony różnorodności biologicznej obiektu i jego ekosystemowej funkcji polegającej na zachowaniu szerokiej puli genetycznej wielu gatunków zwierząt.

- 4.) Ustalenie monitoringu stanu ochrony siedlisk przyrodniczych 7110 i 7140 zgodnie z obowiązującymi standardami metodycznymi stosowanymi w monitoringu siedlisk przyrodniczych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w ramach realizacji Państwowego Monitoringu Środowiska. Przedmiotowy monitoring realizowany będzie przez Organ sprawujący nadzór na rezerwatem przyrody tj. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.
- 5.) Z uwagi na brak uzasadnionej potrzeby, Organ nie wskazał w planie ochrony rezerwatu obszarów i miejsc udostępnianych dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych i sportowych.
- 6.) Z uwagi na brak uzasadnionej konieczności, Organ nie wskazał w planie ochrony rezerwatu miejsc w których może być prowadzona działalność wytwórcza, handlowa i rolnicza.
- 7.) Dokonanie szczegółowej analizy zapisów obowiązujących planów ogólnych gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także planu zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego, których ustalenia mogą potencjalnie stworzyć ryzyko negatywnego oddziaływania na cel ochrony przyrody w rezerwacie przyrody. Na podstawie przeprowadzonych czynności sprawdzających ustalono, że nie istnieją przesłanki stanowiące podstawę do formułowania wskazań do zmian w dokumentach planistycznych Gminy Lubrzy oraz województwa lubuskiego.

Rezerwat przyrody Pniewski Ług, położony jest poza granicami obszarów sieci Natura 2000 w związku z powyższym, do niniejszego zarządzenia nie ma zastosowania przepis art. 20 ust. 5 ustawy *o ochronie przyrody*.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, wykonując dyspozycję określoną przepisem §3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie

sporządzenia projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody, a także art. 39 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Obwieszczeniem z dnia 28.06.2019 r., znak: WPN-I.6202.6.1.2019.MZ podał do publicznej wiadomości informacje o przystąpieniu do sporządzenia projektu planu ochrony dla rezerwatu przyrody Pniewski Ług, podając informację o:

- 1) przystąpieniu do opracowania projektu dokumentu i jego przedmiocie,
- 2) możliwości zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu,
- 3) możliwości składania uwag i wniosków, wskazując jednocześnie 21-dniowy termin ich składania,
- 4) a także wskazał organ właściwy do rozpatrzenia uwag i wniosków.

Powyższy obowiązek w zakresie podania ww. informacji do publicznej wiadomości wykonano, zgodnie z czynnościami określonymi w przepisie art. 3 ust. 1 pkt 11 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, wykonując dyspozycję określoną przepisem art. 19 ust. 1a ustawy o ochronie przyrody oraz art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zapewnił możliwość udziału społeczeństwa w opracowaniu projektu planu ochrony, poddając konsultacjom społecznym dokument w formie projektu zarządzenia. Przedmiotowa czynność prawna, została dokonana w formie obwieszczenia z dnia 10 lipca 2024 r. znak: WPN.6202.21.2024.MC, które zawierało informacje określone zgodnie z przepisem art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, i zostało podane do publicznej wiadomości zgodnie z czynnościami ustalonymi w art. 3 ust. 1 pkt 11 w/cyt. ustawy.

W ramach ww. procedury, w przewidzianym okresie ustawowym, wpłynęły do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, ze strony opinii publicznej uwagi i wnioski dotyczące przedmiotowego projektu dokumentu. W związku z powyższym, zgodnie z dyspozycją przepisu art. 42 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, organ zawarł poniżej szczegółowe uzasadnienie zawierające informacje o udziale społeczeństwa w przedmiotowym postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w trakcie konsultacji społecznych.

Lp.	Podmiot zgłaszający /data pisma i znak	Uwagi i wnioski	Sposób rozpatrzenia przez Organ
	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, pismo z dnia 17.07.2024 r., znak: DZP-	Wniosek o dokonanie uzupełnienia treści zakresu działania ochronnego o którym mowa w pkt 2 zał. nr 3 zarządzenia, poprzez określenie częstotliwości wykonywania wskazanych działań lub w przypadku	Uwagę uwzględniono w całości, uzupełniając treść działania, iż będzie ono wykonywane

WP.6202.23.2024.KD	trudności z określeniem terminu lub częstotliwości ich wykonywania należy wskazać, że wykonywane będą w razie potrzeby.	sukcesywne w razie stwierdzenia potrzeby na gruncie.
	Wniosek o korektę uzasadnienia do zarządzenia w zakresie pkt 3 na str. 7 i poprawę wartości pow. z 4,79 ha na 4,80 ha.	Uwagę uwzględniono w całości.
	Wniosek o uzupełnienie pkt 3 w zał. nr 3 do zarządzenia w zakresie monitoringu – m.in. poprzez wskazanie dokładnej lokalizacji punktów monitoringowych, a także określenie obowiązków w zakresie monitoringu hydrologicznego, o którym mowa w dokumentacji planu.	<p>Uwagę uwzględniono w części, wskazując, iż monitoringiem objęte będą płaty siedlisk przyrodniczych 7110 i 7140 w granicach rezerwatu w oparciu o wyznaczenie stałych transektów badawczych, zgodnie z metodyką PMS.</p> <p>Precyzyjne wyznaczenie w granicach ww. płatów siedlisk przyrodniczych przebiegu transektu w tym jego długości i szerokości wraz z dokładną lokalizacją zdjęć fitosocjologicznych, będzie efektem opracowania w przyszłości ekspertyzy z zakresu monitoringu, przez ekspertów uwzględniających potrzebę wyznaczenia transektu i stanowisk monitoringowych, tak by ich zbiór był reprezentatywny dla całego zasobu ww. siedlisk w rezerwacie.</p> <p>W tym miejscu należy podkreślić, że kolejne</p>

			<p>monitoringi będą już powtarzane w oparciu o wyżej wyznaczone stałe powierzchniowe badawcze (transekty).</p> <p>Dzięki przyjęciu w niniejszym zarządzeniu powszechnie znanej metodyki monitoringu siedlisk stosowanej w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, (który zakłada również badanie i ocenę wskaźników związanych ze stanem uwodnienia i hydrologii), uznano za całkowicie nieuzasadnione przyrodniczo oraz ekonomicznie prowadzenie dodatkowego monitoringu hydrologicznego.</p>
		<p>Wniosek o uzupełnienie uzasadnienia do zarządzenia w zakresie odniesienia się do specyfiki obszaru, w tym wskazanie obszarów ochrony ścisłej oraz czynnej (z dokumentacji planu wynika, że cały obszar rezerwatu powinien być objęty ochroną czynną).</p>	<p>Uwagę uwzględniono w całości, uzupełniając uzasadnienie do zarządzenia.</p>
		<p>Wniosek o uzupełnienie uzasadnienia do zarządzenia w zakresie wskazania innych zagrożeń niż wskazane w dokumentacji.</p>	<p>Uwagę uwzględniono w całości, uzupełniając uzasadnienie do zarządzenia.</p>
		<p>Wniosek o uzupełnienie uzasadnienia do zarządzenia w zakresie wskazania innych działań ochronnych niż wskazane w dokumentacji.</p>	<p>Uwagę uwzględniono w całości, uzupełniając uzasadnienie do zarządzenia.</p>

Informacja o projekcie dokumentu została opublikowana w dniu 14 sierpnia 2024 r. pod numerem: 892/2024 w publicznie dostępnym wykazie danych zawierających informację o środowisku „EKOPORTAL” prowadzonym na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, wypełniając w ten sposób, dyspozycje określoną brzmieniem art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a w/cyt. ustawy.

Zgodnie z dyspozycją art. 97 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* projekt niniejszego zarządzenia został pozytywnie zaopiniowany przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody działającą przy Regionalnym Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim na posiedzeniu w dniu 25 kwietnia 2024 roku.

Projekt niniejszego zarządzenia, zgodnie z art. 19 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody, został pozytywnie zaopiniowany przez Radę Gminy Lubrza uchwałą nr V/26/24 z dnia 23 września 2024 r.

Wojewoda Lubuski pismem z dnia 09 października 2024 r. znak: GN-III.700.14.2024.MMar, działając na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. *o wojewodzie i administracji rządowej w województwie* (Dz. U. z 2023 r. poz. 190), uzgodnił projekt zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim w *sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Pniewski Ług”*, nie wnosząc żadnych uwag.